

2003

titel: Noodzaak of Luchtspiegeling
medium: Binnenlands Bestuur.nl , week 24
datum: 13 juni 2003
auteur: T. de Bruijn

Noodzaak of Luchtspiegeling

Rond 2030 moet de Deltametropool op de internationale kaart staan. Tegen die tijd hebben snelle treinverbindingen de versnipperde lappendeken van steden, dorpen en stadsregio's die nu nog Randstad heet, tot een functionele en ruimtelijke eenheid gesmeed. Dat is althans het ontwikkelingsbeeld dat de Regio Randstad, een samenwerkingsverband van verschillende bestuurslagen, voor ogen staat. Peter Noordanus, voorzitter van de Vrom-Raad, is voorstander van de Deltametropool. Taco van Hoek, onderdirecteur van het Centraal Planbureau heeft grote twijfels over het concept. Beide heren reageren op vijf stellingen.

Deltametropool is een uitgelezen kans om verkeers- en vervoernetwerken te structureren.

Noordanus: 'De bulk van het huidige verkeer is regionaal en stadsgewestelijk georiënteerd. Op langere termijn zal dit veranderen naar een oriëntatie op een groter stedelijk veld en daar is de Deltametropool voor bedoeld. Om in een dun verstedelijkte Randstad met nieuwe vervoerknoppen slimme ketenmobiliteit te organiseren.' Van Hoek: 'De grote steden hebben onderling echter beperkte relaties. Het concept Deltametropool leidt dan ook niet tot een betere werking van infrastructuur en OV-netwerken, omdat het schaalniveau niet aansluit bij het niveau waarop problemen en uitdagingen effectief kunnen worden opgepakt.'

Deltametropool dient vooral de belangen van de grote steden.

Noordanus: 'Het gaat bij Deltametropool om de positionering van de Randstad als totale stedelijke regio in internationaal perspectief. Het is dus meer dan een lobby van de grote steden.' Van Hoek: 'Deltametropool, in de zin van één grote samenhangende Randstad, is geen realistische ontwikkeling. Het sturend vermogen van infrastructuur is beperkt en wordt door aanhangers van het concept zwaar overschat. Het is overigens denkbaar dat als gevolg van een dergelijk concept de grote steden relatief meer middelen krijgen toegewezen, ten koste van andere steden.'

Versterking van de ruimtelijke samenhang is geen garantie voor grotere concurrentiekracht.

Noordanus: 'Dat klopt. Opleidingsniveau, arbeidsmarktcondities en fiscaal klimaat zijn misschien wel belangrijker. Maar, ruimtelijke samenhang, het aanbieden van toplocaties voor een vernieuwende diensteneconomie met bijbehorende woonmilieus en goede bereikbaarheid zijn ook cruciale voorwaarden voor economische groei en concurrentiekracht.' Van Hoek: 'Versterking van de ruimtelijke samenhang zal slechts beperkte invloed hebben op de concurrentiepositie van onze steden. Nationaal economisch beleid (belastingen, arbeidsmarkt, sociale zekerheid en pensioenen) en inspanningen op het gebied van onderwijs en innovatie zijn belangrijker. Deltametropool is bovendien allerminst een garantie voor een betere ruimtelijke samenhang.'

Er is in Nederland geen bestaande bestuurslaag die het gedachtegoed van Deltametropool succesvol kan oppakken.

Noordanus: 'Dat is inderdaad heel vervelend en het vraagstuk van een adequate bestuursorganisatie zal de komende jaren echt niet worden opgelost. De enige troost is dat we dit probleem delen met veel vergelijkbare metropolitane gebieden en dus moeten we volgens mij maar proberen de wedstrijd met praktische samenwerking te winnen.' Van Hoek: 'Deltametropool leidt af van belangrijkere afstemmingskwesties op stadsgewestelijk niveau. Uiteraard zijn er zaken die beter op een hoger schaalniveau kunnen worden afgewikkeld, zo is er een belangrijke rol voor het rijk bij nationale projecten. Incidenteel kan ook afstemming tussen grote steden of provincies nuttig zijn, maar dit kan moeilijk als onderbouwing dienen van een noodzaak voor nieuwe bestuurslagen.'

Zonder opschaling naar een Deltametropool dreigt de Randstad door de uitbreiding van de Europese Unie buiten beeld te raken als economische regio van betekenis.

Noordanus: 'Belangrijk is dat de Deltametropool qua ruimtelijke kwaliteit als vestigingsplaats moet kunnen blijven concurreren met vergelijkbare regio's in en buiten Europa die hun brood in de toekomst steeds meer verdienen in een kennis- en diensteneconomie. De opschaling van de huidige vleugels naar één Randstad zal overigens een geleidelijke zijn.' Van Hoek: 'Zonder Deltametropool en met stevige stappen in het Europese integratieproces heeft de Nederlandse economie de achterliggende jaren niet slecht gepresteerd binnen Europa. De gedachte dat we onze concurrentiepositie op de tocht zetten als we niet massaal in nieuwe transportinfrastructuur investeren en via superprovincies sturen is niet

te onderbouwen.'